“TEMIRYO‘LINFRATUZILMA” AKSIYADORLIK JAMIYATI

PERSONALNI TAYYORLASH MUASSASASI

Yo‘nalish nomi: Yuk va tijorat ishlarini takomillashtirish, daromadlarni hisobga olish va raqamlashtirish.

Kvalifikatsiya(lar) nomi:

Yuk ishlari bo‘yicha stansiya boshlig‘ining o‘rinbosari, tijorat ishlari noziri, yuk kassiri, yuklarni qabul qilib topshiruvchi, “Yagona darcha” ATdan foydalanuvchi.

Ta’lim bosqichi: Malaka oshirish.

O‘quv dasturlari to‘plami.

TOSHKENT – 2024

1. “Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyatining Personalni tayyorlash muassasasi tomonidan **ISHLAB CHIQILDI VA TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.**

2. Mazkur malaka talabi uchun me’yoriy huquqiy asoslar:

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 31-dekabrdagi “Malakalarni baholash tizimini tubdan takomillashtirish va mehnat bozorini malakali kadrlar bilan ta’minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-4939-sonli Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 10-oktabrdagi “O‘zbekiston respublikasi temir yo‘l transporti sohasini tubdan isloh qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PQ-329-sonli Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 15-maydagi “O‘zbekiston Respublikasida Kasbiy malakalar, bilim va ko‘nikmalarni rivojlantirish milliy tizimi faoliyatini tashkil etish choralari to‘g‘risida”gi 287-sonli Qarori;

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 30-sentabrdagi “Kasbiy malaka va bilimlarni rivojlantirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 287-sonli Qarori.

3. “Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyatining Personalni tayyorlash muassasasi o‘quv-uslubiy kengashning 2024-yil 09-fevraldagi 1-son yig‘ilishida ma’qullangan va “Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyatining 2024-yil 12-fevraldagi 24-JDS - son buyrug‘i bilan **TASDIQLANDI VA JORIY ETILDI.**

Tuzuvchilar:	A.X.Maxkamov	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash o`quv markazi rahbari;
	L.Y.Axmedova	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash o`quv markazi o`quv uslubiy bo`lim boshlig`i;
	A.A.Abduganiyev	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi Kadrlar malakasini oshirish va qayta tayyorlash o`quv markazi o`qituvchisi;
Taqrizchilar:	E.S.Shamsiyev	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Logistika yuk va tijorat ishlari boshqarmasi boshliq o`rinbosari;
	K.A.Jo‘raboyev	“Temiryo‘linfratuzilma” AJ Personalni tayyorlash muassasasi boshlig‘i.

“O‘zbekiston temir yo‘llari” aksiyadorlik jamiyati

“Temiryo‘linfratuzilma” aksiyadorlik jamiyati

YUK VA TIJORAT ISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH, DAROMADLARNI HISOBGA OLISH VA RAQAMLASHTIRISH KASBI BO‘YICHA MALAKA OSHIRISH KURSI

O‘QUV REJA VA DASTURI

Kvalifikatsiyalar nomi:

Yuk ishlari bo‘yicha stansiya boshlig‘ining o‘rinbosari,
tijorat ishlari noziri, yuk kassiri,
yuklarni qabul qilib topshiruvchi, “Yagona darcha” ATdan foydalanuvchi.

Ta’lim bosqichlari: Malaka oshirish.

Toshkent – 2024

1. MALAKA OSHIRISH

1.01. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Yuk va tijorat ishlarini takomillashtirish, daromadlarni hisobga olish va raqamlashtirish
Kvalifikatsiya nomi	Yuk va tijorat ishlari bo‘yicha stansiya boshlig‘ining o‘rinbosari, tijorat ishlari noziri
Ajratilgan soat:	72
Mavzular soni:	11
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy maqsadi yangi joriy etilayotgan ilg‘or texnologiyalar bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni o‘rgatishdan iborat.
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Amaldagi normativ hujjat va yo‘riqnomalarni bilish va ishda qo‘llashni bilish
Bilimlar:	- yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqarilgan Web-dasturni qo‘llash - harakat xavfsizligini ta’minlash - yuk stansiyalari, yuk saroylari va omborlari ishlarini texnologiyalari - temir yo‘l Ustavi - xalqaro temir yo‘l yo‘nalishida yuklar tashish bitimi - mustaqil davlatlar hamdo‘stligiga a’zo davlatlar temir yo‘llarining ta’rif siyosati
Ko‘nikmalar:	- yuk va tijorat ishlarini amalga oshirishda foydalaniladigan me’yoriy hujjatlarning turlari va asosiy talablari; - yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dastur bilan ishlash va ishlash jarayonini kuzatib borish; - harakat xavfsizligini, tashilayotgan yuklarni va vagonlarni butligini ta’minlash talablarini; - stansiya, logistika markazlarida ortish, tushirish ishlarini tashkil etish, hujjat va hisobotlarni to‘g‘ri to‘ldirish; - ko‘rsatilgan xizmat haqlarini to‘la undirish tartiblarini bilishi
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; S – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.01. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Kirish. Temir yo‘l transportida amal qiluvchi asosiy me’yoriy hujjatlar va ularning yuk tashish jarayonidagi ahamiyati	Temir yo‘l transporti tushinchasi va tizimi. Yuk va tijorat ishlari boshqarmasining asosiy vazifalari. Yuk tashish jarayonida amal qiluvchi me’yoriy hujjatlar.	2	N
2.	Transport huquq asoslari: O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonuni va O‘zbekiston Respublikasi Temir yo‘l Ustavining asosiy talablari	O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonunining asosiy talablari. O‘zbekiston Respublikasi Temir yo‘l Ustavining asosiy talablari. O‘zbekiston Respublikasi Temir yo‘l Ustavi asosida Temir yo‘l shaxobcha yo‘llari tushunchasi. Temir yo‘l shaxobcha yo‘llaridan foydalanish shartnomalari turlari. Ortish – tushirish frontini aniqlash va qo‘llash tartibi.	12	NA
3.	Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimining asosiy talablari. Xalqaro va mahaliy yo‘nalishlarda yo‘l xujjatlarini rasmiylashtirish tartibi. Tashish shartnomasi va xizmatlar haqqini hisoblash tartibi	Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimining asosiy talablari. Xalqaro va mahaliy yo‘nalishlarda yo‘l xujjatlarini rasmiylashtirish. Tashish shartnomasi va xizmatlar haqqini hisoblash.	6	NA
4.	Temir yo‘lda informatika va raqamlashtirish. O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirib kelayotgan yuklarni Web – dastur orqali rasmiylashtirish va “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan foydalanish tartibi	Kompyuter turlari va xususiyatlari. Ular bilan ishlash tartibi. Temir yo‘lda informatika va raqamlashtirish asoslar. Zamonaviy kompyuterlar texnologiyasi va dasturlashning maqsad va vazifalari. O‘zbekiston Respublikasi xududiga kirib kelayotgan yuklarni Web – dastur orqali rasmiylashtirish. “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan foydalanish tartibi.	10	NA
5.	Yuklarni ortish va mustahkamlash texnik shartlari. Xavfli yuklarni tashish qoidalari	Yuklarni ortish va mustahkamlash texnik shartlari. Xavfli yuklarni tashish qoidalari	4	NA
6.	Temir yo‘l transportida harakat xavfsizligani ta’minlashning asosiy talablari	Temir yo‘l transportida harakat xavfsizligani ta’minlashning asosiy talablari.	4	NA
7.	Marketing va transport logistikasi	Marketing tushinchasi va asoslari. Transport logistikasi tushinchasi va asoslari. Marketing va transport logistikasining rivojlantirish omillari.	6	NA
8.	Temir yo‘l transportida menedjment va bozor iqtsodiyoti asoslari	O‘zbekiston Respublikasini 2017-2021 yillar davomida rivojlanishida harakatlar strategiyasining besh tamoyili. Bozor	8	NA

		iqtisodiyoti. Davlat iqtisodiyotini va sohalarni rivojlantirish va liberlashtirish. Iqtisodiyotning bozor munosabatlariga o‘tishining o‘zbek modeli. Rejalashtirilgan boshqaruv tizimining oqibatlarini bartaraf etish. Faoliyat turlari va shakllarini erkin tanlash bozorining asosiy qonunlari va tamoyillari.		
9.	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi	“O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ miqiyosida mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi tahlili. Temir yo‘l transportida mehnat muhofazasi tushinchasi va talablari.	8	NA
10.	Davlat va ijtimoiy qurilish tizimini takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari. Milliy istiqlol g‘oyasi va uning tamoyillari	Davlat va ijtimoiy qurilish tizimini takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari. Milliy istiqlol g‘oyasi va uning tamoyillari	4	N
11.	Temir yo‘l stansiyasining texnologik jarayoni. Logistika markazlari ishlari bilan tanishish. Ochiq turdagi vagonlarga ortilgan yuklarning texnik shartlari. Tashish jarayonidagi yuk operatsiyalari	Temir yo‘l stantsiyasining texnologik jarayoni. Logistika markazlari ishlari bilan tanishish. Yuklarni ortish va mustahkamlashning Texnik shartlar. Tashish jarayonidagi yuk operatsiyalari.	8	S

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonun 1999
2. O‘zbekiston Respublikasi temir yo‘l Ustavi 2008
3. Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimi 2015
4. Yuk tashish Qoidalari
5. Xavfli yuk tashish Qoidalari. SJDT - 2009
6. Quyuluvchi suyuq yuklarni vagon sisternalarda va neft – bitumlarni bunker tipdagi vagonlarda tashish Qoidalari 2009
7. O‘zbekiston Respublikasi temir yo‘llaridan texnik foydalanish Qoidasi T-2017g.
8. Harakat tarkibi va vagonlarni tijoriy ko‘rikdan o‘tkazish Qoidasi T-2016
9. Yuklarni ortish va mustahkamlash texnik shartlari OSJD-2015
10. Temir yo‘l orqali nogabarit va og‘ir vaznli yuklarni tashish yo‘riqnomasi
11. Foydalanishdagi vagonlarga texnik xizmat ko‘rsatish yo‘riqnomasi. (vagon qarovchisining yo‘riqnomasi) 2009
12. Stansiya tijoriy hisobotlarini yuritish yo‘riqnomasi T- 2020
13. Большая энциклопедия железнодорожная транспорт книга 4, Москва, 2003.
14. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ dalolatnoma – da’vo arizalar ishlari bo‘yicha yo‘riqnoma. Инструкция по актво-претензионной работы. T-2016
15. Yuk qabul qiluvchi va topshiruvchilarning kasbiy yo‘riqnomasi

16. Yuk kassirlari va hisobchilarning kasbiy yo‘riqnomasi. Пособие товарного кассира и таксировщика. М-1977

17. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ boshqaruvi rahbariyatining amaldagi buyruq va topshiriqlari.

1.02. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Yuk va tijorat ishlarini takomillashtirish, daromadlarni hisobga olish va raqamlashtirish
Kvalifikatsiya nomi	Yuk kassiri
Ajratilgan soat:	72
Mavzular soni:	11
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy maqsadi yangi joriy etilayotgan ilg‘or texnologiyalar bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni o‘rgatishdan iborat.
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Amaldagi normativ hujjat va yo‘riqnomalarni bilish va ishda qo‘llashni bilish
Bilimlar:	- yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqarilgan Web-dasturni qo‘llash - harakat xavfsizligini ta’minlash - yuk stansiyalari, yuk saroylari va omborlari ishlarini texnologiyalari - temir yo‘l Ustavi - xalqaro temir yo‘l yo‘nalishida yuklar tashish bitimi - mustaqil davlatlar hamdo‘stligiga a’zo davlatlar temir yo‘llarining ta’rif siyosati
Ko‘nikmalar:	- yuk va tijorat ishlarini amalga oshirishda foydalaniladigan me’yoriy hujjatlarning turlari va asosiy talablari; - yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dastur bilan ishlash va ishlash jarayonini kuzatib borish; - harakat xavfsizligini, tashilayotgan yuklarni va vagonlarni butligini ta’minlash talablarini; - stansiya, logistika markazlarida ortish, tushirish ishlarini tashkil etish, hujjat va hisobotlarni to‘g‘ri to‘ldirish; - ko‘rsatilgan xizmat haqlarini to‘la undirish tartiblarini bilishi
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; S – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.02. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Temir yo‘l transportida amal qiluvchi asosiy me’yoriy hujjatlar va ularning yuk tashish jarayonidagi ahamiyati	Temir yo’l transporti tushinchasi va tizimi. Yuk va tijorat ishlari boshqarmasining asosiy vazifalari. Yuk tashish jarayonida amal qiluvchi me’yoriy hujjatlar.	2	N
2.	Transport huquq asoslari: O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonuni va O‘zbekiston Respublikasi Temir yo‘l Ustavining asosiy talablari	O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonunining asosiy talablari. O‘zbekiston Respublikasi Temir yo‘l Ustavining asosiy talablari. Temir yo‘l Ustavi asosida Temir yo‘l shaxobcha yo‘llari tushunchasi va ulardan foydalanish shartnoma turlari. Ortish – tushirish frontini aniqlash va qo‘llash tartibi.	10	NA
3.	Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimining asosiy talablari. Xalqaro yo‘nalishlarda yo‘l hujjatlarini rasmiylashtirish tartibi. Tashish shartnomasi va xizmatlar haqqini hisoblash tartibi	Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimining asosiy talablari. Xalqaro yo‘l hujjatlarini rasmiylashtirish. Tashish shartnomasi va xizmatlar haqqini hisoblash.	6	NA
4.	Stansiya tijoriy hisobotlarini yuritish	Stansiya tijoriy hisobotlarini yuritish yo‘riqnomasi asosiy talablari.	4	A
5.	Temir yo‘lda informatika va raqamlashtirish. O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirib kelayotgan yuklarni Web – dastur orqali rasmiylashtirish va “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan foydalanish tartibi	Kompyuter turlari va xususiyatlari. Ular bilan ishlash tartibi. Temir yo‘lda informatika va raqamlashtirish asoslar. Zamonaviy kompyuterlar texnologiyasi va dasturlashning maqsad va vazifalari. “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan foydalanish tartibi. O‘zbekiston Respublikasi Bojxona hududiga kirib kelayotgan yuklarni ishlab chiqilgan Web – dastur orqali rasmiylashtirish tartibi.	12	NA S
6.	Temir yo‘l transportida harakat xavfsizligani ta’minlashning asosiy talablari	Temir yo‘l transportida harakat xavfsizligani ta’minlashning asosiy talablari.	4	NA
7.	Marketing va transport logistikasi	Marketing tushinchasi va asoslari. Transport logistikasi tushinchasi va asoslari.	4	NA
8.	Temir yo‘l transportida menedjment va bozor iqtsodiyoti asoslari	O‘zbekiston Respublikasini 2017-2021 yillar davomida rivojlanishida harakatlar strategiyasining besh tamoyili. Bozor iqtisodiyoti. Davlat iqtisodiyotini va sohalarni rivojlantirish va liberlashtirish. Bozor	8	NA

		munosabatlariga o‘tishining o‘zbek modeli. Rejalashtirilgan boshqaruv tizimining oqibatlarini bartaraf etish. Faoliyat turlari va shakllarini erkin tanlash bozorining asosiy qonunlari va tamoyillari.		
9.	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi	“O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ miqiyosida mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi tahlili. Temir yo‘l transportida mehnat muhofazasi tushinchasi va talablari.	8	NA
10.	Davlat va ijtimoiy qurilish tizimini takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari. Milliy istiqlol g‘oyasi va uning tamoyillari	Davlat va ijtimoiy qurilish tizimini takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlari. Milliy istiqlol g‘oyasi va uning tamoyillari. Yangi O‘zbekistonni rivojlantirish prinsiplari, siyosiy islohatlar va yangi milliy huquqiy davlat hokimiyatiga o‘tilishi.	6	NA
11.	Temir yo‘l stansiyasining texnologik jarayoni. Logistika markazlari ishlari bilan tanishish. Ochiq turdagi vagonlarga ortilgan yuklarning texnik shartlari. Tashish jarayonidagi yuk operatsiyalari	Temir yo‘l stansiyasining texnologik jarayoni. Logistika markazlari ishlari bilan tanishish. Yuklarni ortish va mustahkamlashning texnik shartlar. Tashish jarayonidagi yuk operatsiyalari.	8	S

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonun 1999
2. O‘zbekiston Respublikasi temir yo‘l Ustavi 2008
3. Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimi 2015
4. Yuk tashish Qoidalari
5. Xavfli yuk tashish Qoidalari. SJDT - 2009
6. Quyuluvchi suyuq yuklarni vagon sisternalarda va neft – bitumlarni bunker tipdagi vagonlarda tashish Qoidalari 2009
7. O‘zbekiston Respublikasi temir yo‘llaridan texnik foydalanish Qoidasi T-2017g.
8. Harakat tarkibi va vagonlarni tijoriy ko‘rikdan o‘tkazish Qoidasi T-2016
9. Yuklarni ortish va mustahkamlash texnik shartlari OSJD-2015
10. Temir yo‘l orqali nogabarit va og‘ir vaznli yuklarni tashish yo‘riqnomasi
11. Foydalanishdagi vagonlarga texnik xizmat ko‘rsatish yo‘riqnomasi. (vagon qarovchisining yo‘riqnomasi) 2009
12. Stansiya tijoriy hisobotlarini yuritish yo‘riqnomasi T- 2020
13. Большая энциклопедия железнодорожная транспорт книга 4, Москва, 2003.
14. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ dalolatnoma – da’vo arizalar ishlari bo‘yicha yo‘riqnoma. Инструкция по актво-претензионной работы. T-2016
15. Yuk qabul qiluvchi va topshiruvchilarning kasbiy yo‘riqnomasi

16. Yuk kassirlari va hisobchilarning kasbiy yo‘riqnomasi. Пособие товарного кассира и таксировщика. M-1977

17. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ boshqaruvi rahbariyatining amaldagi buyruq va topshiriqlari.

1.03. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Yuk va tijorat ishlarini takomillashtirish, daromadlarni hisobga olish va raqamlashtirish
Kvalifikatsiya nomi	Yukni qabul qiluvchi-topshiruvchi
Ajratilgan soat:	72
Mavzular soni:	26
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy maqsadi yangi joriy etilayotgan ilg‘or texnologiyalar bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni o‘rgatishdan iborat.
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Amaldagi normativ hujjat va yo‘riqnomalarni bilish va ishda qo‘llashni bilish
Bilimlar:	- yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqarilgan Web-dasturni qo‘llash - harakat xavfsizligini ta’minlash - yuk stansiyalari, yuk saroylari va omborlari ishlarini texnologiyalari - temir yo‘l Ustavi - xalqaro temir yo‘l yo‘nalishida yuklar tashish bitimi - mustaqil davlatlar hamdo‘stligiga a’zo davlatlar temir yo‘llarining ta’rif siyosati
Ko‘nikmalar:	- yuk va tijorat ishlarini amalga oshirishda foydalaniladigan me’yoriy hujjatlarning turlari va asosiy talablari; - yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dastur bilan ishlash va ishlash jarayonini kuzatib borish; - harakat xavfsizligini, tashilayotgan yuklarni va vagonlarni butligini ta’minlash talablarini; - stansiya, logistika markazlarida ortish, tushirish ishlarini tashkil etish, hujjat va hisobotlarni to‘g‘ri to‘ldirish; - ko‘rsatilgan xizmat haqlarini to‘la undirish tartiblarini bilishi
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; S – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash:	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

1.03. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Yuk tashish jarayonini operativ boshqaruvining avtomatlashtirilgan tizimi (ASOUP)	Yuk tashish jarayonini operativ boshqaruvining avtomatlashtirilgan tizimi (ASOUP)	4	NS
2.	Yuk tashish jarayoni boshqaruvi avtomatlashtirilgan tizimining stansiyadagi informatsion bog‘liqligi	Yuk tashish jarayoni boshqaruvi avtomatlashtirilgan tizimining stansiyadagi informatsion bog‘liqligi	2	S
3.	Poyezd va yuk ishlarida ASOUP qo‘llanilishi	Poyezd va yuk ishlarida ASOUP qo‘llanilishi	2	S
4.	Kompyuterdagi (PEVM) operatsion tizimlar va amaliy dasturiy ta’minotlar	Kompyuterdagi (PEVM) operatsion tizimlar va amaliy dasturiy ta’minotlar	2	S
5.	Ish davomida Microsoft Office Word va Excel dasturiy ta’minotlardan foydalanish	Ish davomida Microsoft Office Word va Excel dasturiy ta’minotlardan foydalanish	4	S
6.	Win TERM va ARM SPV dasturiy ta’minoti uchun foydalanish qoidalari	Win TERM va ARM SPV dasturiy ta’minoti uchun foydalanish qoidalari	2	N
7.	Win TERM va ARM SPV dasturiy ta’minoti ish tartiblari bilan tanishuv	Win TERM va ARM SPV dasturiy ta’minoti ish tartiblari bilan tanishuv	2	S
8.	WinTERM dasturiy ta’minotidagi habarlarni tuzilish, uzatish va qabul qilish jarayonlarining funksional imkoniyatlarining umumiy ko‘rinishi	WinTERM dasturiy ta’minotidagi habarlarni tuzilish, uzatish va qabul qilish jarayonlarining funksional imkoniyatlarining umumiy ko‘rinishi	2	S
9.	Temir yo‘lning vagon modeli (VMD). VMD ning tavsiya etilgan ma’lumotnomalari	Temir yo‘lning vagon modeli (VMD). VMD ning tavsiya etilgan ma’lumotnomalari	4	NS
10.	Stansiya xodimlarining poyezd va yuk ishlari habarlarini jo‘natishdagi hatolari tahlili	Stansiya xodimlarining poyezd va yuk ishlari habarlarini jo‘natishdagi hatolari tahlili	4	NS
11.	Shakllantirish rejasini nazorat qilish (KPF)	Shakllantirish rejasini nazorat qilish (KPF)	2	S
12.	Poyezdning og‘irligi va uzunligini nazorat qilish (KVD)	Poyezdning og‘irligi va uzunligini nazorat qilish (KVD)	2	S
13.	Chegara punktlari va mintaqaviy temir yo‘l uzeli (RJU) orqali o‘tuvchi poyezd va vagonlarni hisobga olish va nazorat qilish (UVP)	Chegara punktlari va mintaqaviy temir yo‘l uzeli (RJU) orqali o‘tuvchi poyezd va vagonlarni hisobga olish va nazorat qilish (UVP)	2	N
14.	Davlatlararo chegara punktlar (MGSP) ishining tahlili. 4770-habarnomasini jo‘natishni nazorat qilish	Davlatlararo chegara punktlar (MGSP) ishining tahlili. 4770-habarnomasini jo‘natishni nazorat qilish	2	S
15.	Stansiyada yuk tashish jarayoni habarlarini tayyorlash va jo‘natish tartibi. 241/242 - habarnomalarini yozish jarayonida yo‘l qo‘yilgan	Stansiyada yuk tashish jarayoni habarlarini tayyorlash va jo‘natish tartibi. 241/242 - habarnomalarini yozish jarayonida yo‘l qo‘yilgan	4	NS

	hatoliklar tahlili	hatoliklar tahlili		
16.	Nosoz vagonlar haqidagi ma’lumotning jo‘natilishini tashkillashtirish va nazorat qilish	Nosoz vagonlar haqidagi ma’lumotning jo‘natilishini tashkillashtirish va nazorat qilish	4	NS
17.	Chegara punktlarida vagonlarning butlash qismlarini nazorat qilish tartibi	Chegara punktlarida vagonlarning butlash qismlarini nazorat qilish tartibi	2	S
18.	Yo‘lovchi poyezdlarining harakati haqida habarnoma yuborish. Yo‘lovchi poyezdlari bilan ishlash	Yo‘lovchi poyezdlarining harakati haqida habarnoma yuborish. Yo‘lovchi poyezdlari bilan ishlash	4	NS
19.	Temir yo‘l transportining amaldagi me’yoriy jo‘natiluvchi hujjatlarning asosiy talablari	Temir yo‘l transportining amaldagi me’yoriy jo‘natiluvchi hujjatlarning asosiy talablari	2	A
20.	Temir yo‘l va yuk jo‘natuvchining o‘rtasidagi yuk tashish bo‘yicha majburiyatlar	Temir yo‘l va yuk jo‘natuvchining o‘rtasidagi yuk tashish bo‘yicha majburiyatlar	2	A
21.	Ma’lumotlarni uzatish kanallari, aloqa sozlamalari. Tuzilmali kabel tizimidagi (SKS) nosozlik va dasturiy ta’minot bilan kelishmovchiliklar holatida amalga oshiriladigan ishlar tartibi	Ma’lumotlarni uzatish kanallari, aloqa sozlamalari. Tuzilmali kabel tizimidagi (SKS) nosozlik va dasturiy ta’minot bilan kelishmovchiliklar holatida amalga oshiriladigan ishlar tartibi	4	NS
22.	Stansiya texnik operatori va poyezd dispetcheri ishidagi bog‘liqlik. Poyezd dispetcheri ishi bilan tanishuv	Stansiya texnik operatori va poyezd dispetcheri ishidagi bog‘liqlik. Poyezd dispetcheri ishi bilan tanishuv	2	S
23.	Davlatlararo chegara punktlari yo‘riqnomasi. Harakat davomida SMGS hujjatlarini to‘g‘ri tuzilganligini tekshirish	Davlatlararo chegara punktlari yo‘riqnomasi. Harakat davomida SMGS hujjatlarini to‘g‘ri tuzilganligini tekshirish	2	S
24.	Qo‘shimcha yo‘l hujjatlari bilan ishlash tartibi, harakat davomida yuk operatsiyalari	Qo‘shimcha yo‘l hujjatlari bilan ishlash tartibi, harakat davomida yuk operatsiyalari	2	S
25.	Temir yo‘l transportida iqtisodiyot va menedjmentning asosi	Temir yo‘l transportida iqtisodiyot va menedjmentning asosi	4	N
26.	Temir yo‘l transportida mehnatni muhofaza qilish va texnik xavfsizlik	Temir yo‘l transportida mehnatni muhofaza qilish va texnik xavfsizlik	4	NA

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Каримов И.А. Мировой финансово – экономический кризис, пути и меры по его преодолению в условиях Узбекистана. Т.: Узбекистан, 2009 г.
2. План формирования грузовых поездов. Ташкент, 2010 г.
3. Инструкция по составлению натурного листа поезда формы ДУ-1. Ташкент, 2008 г.
4. Электронный инструктор ПКТБ АСУЖТ. Москва, 2000 г
5. Техно – рабочий проект, сопровождаемый ПКТБ АСУЖТ. Москва, 1985 г.

6. Учебное пособие по изучению Программного обеспечения WinTerm ТК. Москва, 2007 г.
7. Закон Республики Узбекистан «О железнодорожном транспорте». Ташкент, 1999 г.
8. Устав железных дорог Республики Узбекистан. Ташкент, 2008 г
9. Инструкции к Соглашению о международном грузовом сообщении (СМГС), 2015 г.
10. Инструкция по актовой – претензионной работе АО «УТЙ». Ташкент, 2010 г.

1.04. O‘quv dasturiga umumiy talablar

Yo‘nalish nomi:	Yuk va tijorat ishlarini takomillashtirish, daromadlarni hisobga olish va raqamlashtirish
Kvalifikatsiya nomi	“Yagona darcha” dan foydalanuvchi
Ajratilgan soat:	36
Mavzular soni:	7
Dasturning maqsadi:	Fanni o‘rganishning asosiy maqsadi yangi joriy etilayotgan ilg‘or texnologiyalar bo‘yicha bilim va ko‘nikmalarni o‘rgatishdan iborat.
O‘zlashtirish (o‘qitish) natijalari:	Amaldagi normativ hujjat va yo‘riqnomalarni bilish va ishda qo‘llashni bilish
Bilimlar:	- yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqarilgan Web-dasturni qo‘llash - harakat xavfsizligini ta’minlash - yuk stansiyalari, yuk saroylari va omborlari ishlarini texnologiyalari - temir yo‘l Ustavi - xalqaro temir yo‘l yo‘nalishida yuklar tashish bitimi - mustaqil davlatlar hamdo‘stligiga a’zo davlatlar temir yo‘llarining ta’rif siyosati
Ko‘nikmalar:	- yuk va tijorat ishlarini amalga oshirishda foydalaniladigan me’yoriy hujjatlarning turlari va asosiy talablari; - yagona darcha tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dastur bilan ishlash va ishlash jarayonini kuzatib borish; - harakat xavfsizligini, tashilayotgan yuklarni va vagonlarni butligini ta’minlash talablarini; - stansiya, logistika markazlarida ortish, tushirish ishlarini tashkil etish, hujjat va hisobotlarni to‘g‘ri to‘ldirish; - ko‘rsatilgan xizmat haqlarini to‘la undirish tartiblarini bilishi
O‘quv rejasiga muvofiq o‘zaro bog‘liq bo‘lgan modullar nomi:	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi.
O‘qitishni tashkiliy shakli:	N – Nazariy ta’lim; A – Amaliy mashg‘ulot; S – Sayyor mashg‘ulot.
Dasturga qo‘yilgan talab:	Majburiy
O‘qitish tili	Guruhda belgilangan o‘qitish tili asosida
Baholash tartibi:	Baholash bo‘yicha amaldagi tartib asosida
O‘quvchilarning bilim	Yozma, og‘zaki, savol-javob, testlar

va ko‘nikmalarini baholash:	

1.04. O‘quv dasturi mazmuni

T/r	Mavzular nomi	Mavzuning qisqacha mazmuni	Jami	O‘qitishning tashkiliy shakli
1.	Temir yo‘l transportida xizmatlar ko‘rsatishni raqamlashtirishning maqsadi va ahamiyati	Temir yo‘l transportida xizmatlar ko‘rsatishni raqamlashtirishning maqsadi va ahamiyati.	2	N
2.	Transport huquq asoslari: O‘zbekiston temir yo‘l transportida amal qiluvchi me’yoriy xujjatlarning turlari va ularning ahamiyati	O‘zbekiston temir yo‘l transportida amal qiluvchi me’yoriy hujjatlarning turlari va ularning ahamiyatlari. O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonuni va O‘zbekiston Respublikasi Temir yo‘l Ustavining asosiy talablari.	6	NA
3.	Lokal, mintaqaviy va global tarmoqlar, internet tarmog‘ining mohiyati va ahamiyati	Lokal, mintaqaviy va global tarmoqlar, internet tarmog‘ining mohiyati va ahamiyati	4	NA
4.	Temir yo‘l tizimida raqamlashtirish bosqichlari va ular bilan ishlash tartiblari	Temir yo‘l tizimining raqamlashtirishdan maqsad va vazifalari.	4	NA
5.	“Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan mahalliy yo‘nalishda foydalanish tartibi	“Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan mahalliy yo‘nalishda foydalanishning umumiy tartibi. “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan mahalliy yo‘nalishda yuk tashish hujjatlarini rasmiylashtirish tartibi.	8	NA
6.	“Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan xalqaro yo‘nalishda foydalanish tartibi	“Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan xalqaro yo‘nalishda foydalanishning umumiy tartibi. “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan xalqaro yo‘nalishda buyurtmanomalarning qabul qilish tartibi.	8	NA
7.	“Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdan hisobotlarni yuritish tartibi	“Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dasturdangi hisobotlarning turlari.	4	NA

3.O‘quvchilarning bilim va ko‘nikmalarini baholash

O‘quv dasturi davomida o‘quvchilar tomonidan o‘zlashtirilgan bilim va ko‘nikmalar ichki nazorat bo‘yicha amaldagi tartib asosida baholanadi.

Baholash usullari yozma, og‘zaki, savol-javob, test, amaliy topshiriqlardan iborat bo‘lib, ular o‘quv elementini o‘zlashtirish natijalarini aniqlashga imkon beradi. Nazorat savollari va topshiriqlar qo‘yilgan maqsadga hamohang bo‘lishi lozim.

4. Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi “Temir yo‘l transporti to‘g‘risida”gi Qonun, 1999 y.
2. O‘zbekiston Respublikasi temir yo‘l Ustavi, 2008 y.
3. Xalqaro temir yo‘l yo‘nalishda yuklar tashish Bitimi 2015 y.
4. Yuk tashish Qoidalari
5. Xavfli yuk tashish Qoidalari. SJDT - 2009 y.
6. Quyuluvchi suyuq yuklarni vagon sisternalarda va neft – bitumlarni bunker tipdagi vagonlarda tashish Qoidalari 2009 y.
7. Yuklarni ortish va mustahkamlash texnik shartlari OSJD-2015 y.
8. Temir yo‘l orqali nogabarit va og‘ir vaznli yuklarni tashish yo‘riqnomasi
9. Stansiya tijoriy hisobotlarini yuritish yo‘riqnomasi T- 2020 y.
10. Yuk qabul qiluvchi va topshiruvchilarning kasbiy yo‘riqnomasi
11. Yuk kassirlari va hisobchilarning kasbiy yo‘riqnomasi
12. “Yagona darcha” tamoyili asosida ishlab chiqilgan Web-dastur yo‘riqnomalari
13. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ boshqaruvi rahbariyatining amaldagi buyruq va topshiriqlari.